

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

NONA FERNÁNDEZ

SPACE INVADERS

ÇEVİREN: ROZA HAKMEN

Nona Fernández, 23 Haziran 1971'de Şili'nin başkenti Santiago'da doğdu. Gerçek adı Patricia Paola Fernández olan ama eserlerinde Nona ismini kullanan yazar, birçok roman ile öyküye imza attı. Öykü kitabı *El Cielo* 2000 yılında yayımlanan yazarın *Mapocho* adlı ilk romanı 2002'de yayımlandı ve Fernández böylece Şili tarihinin karanlık sayfalarına ışık tutmaya başladı. 2007'de yayımlanan *Av. 10 de Julio Huamachuco* romanında çocukluğumuzda yer edip yetişkinlikte kaybolmayan korkularımıza odaklandı. 2012'de yayımlanan *Fuenzalida*'da ise hafıza konusunu derinlemesine işledi. *Space Invaders* 2013'te yayımlandıktan sonra birçok dile çevrildi ve onu *Chilean Electric* adlı kitap izledi. 2016'da yayımlanan *La dimensión Desconocida* romanıyla İspanyolca eserler veren kadın yazarlara takdim edilen Sor Juana Inés de la Cruz Ödülü'ne sahip oldu. Bu eserleri *Liceo de Niñas*, *Voyager*, *Preguntas Frecuentes* gibi kitaplar izledi. Oyunculuk ve senaryo yazarlığı da yapan, senaryo dalında birçok kez Altazor Ödülü'ne aday gösterilen ve layık bulunan Fernández, kendi kuşağının önde gelen Latin Amerikalı yazarlarından biri olarak kabul edilir.

Space Invaders

Nona Fernández

Özgün Adı

Space Invaders

İthaki Yayınları - 1925

İthaki Modern - 43

Yayın Yönetmeni: *Alican Saygı Ortanca*

Sanat Yönetmeni: *Hamdi Akşay*

Dizi Editörü: *Emre Aygün & Yankı Enki*

Yayıma Hazırlayan: *Seda Ersavcı*

Düzeltili: *Yankı Enki*

Kapak Görseli ve Tasarım: *Hamdi Akşay*

Grafik Uygulama: *Mehmet Büyüktırna*

1. Baskı, Temmuz 2021, İstanbul

ISBN: 978-625-7442-14-5

Sertifika No: 46603

Türkçe Çeviri © Roza Hakmen, 2021

Türkçe Telif Hakkı © İthaki, 2021

Nona Fernández Silanes © 2013

Bu eser Nona Fernández'in verdiği yetkiyle, Ampı Margini Literary Agency ile Kalem Ajans aracılığıyla yapılan sözleşmeyle yayımlanmıştır. Yayıncının yazılı izni olmaksızın alıntı yapılamaz.

İthaki™ Penguin Kitap-Kaset Bas. Yay. Paz. Tic. A.Ş.'nin tescilli markasıdır.

Caferağa Mah. Neşe Sok. 1907 Apt. No: 31 Moda, Kadıköy-İstanbul

Tel: (0216) 348 36 97 – Faks: (0216) 449 98 34

editor@ithaki.com.tr – www.ithaki.com.tr – www.ilknokta.com

Kapak, İç Baskı: Deniz Ofset Matbaacılık

Maltepe Mah. Hastane Yolu Sok. No: 1/6, Zeytinburnu-İstanbul

Tel: (0212) 613 30 06 denizmatbaamucellit@gmail.com

Sertifika No: 48625

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

NONA FERNÁNDEZ

SPACE INVADERS

ÇEVİREN: ROZA HAKMEN

İÇİNDEKİLER

Birinci Can	11
İkinci Can.....	29
Üçüncü Can.....	47
Game Over.....	61

Estrella González J.'ye

... rüyaya tabi olduğum gibi:
Bunun sadece bir rüya olduğunu biliyorum,
ama kaçamıyorum rüyadan.

Karanlık Dükkân

Georges Perec

Çeviren: Siren İdemen (Metis, 2015)

BİRİNCİ CAN

I

Santiago, Şili. Yıl 1980. Matta Caddesi'nde bir okuldan içeriye, babasının elinden tuttuğu on yaşındaki bir kız çocuğu girer. Omzuna deri bir çanta asılıdır; sağ ayakkabısının bağcığı çözülmüştür. Dışarıda, sokakta, bir kutlamanın kalıntıları durur: kaldırıma saçılmış bildiriler, boş şişeler ve çöpler. Askerî Cunta tarafından önerilen yeni anayasa büyük bir çoğunluğun oylarıyla kabul edilmiştir. Okulun kapıcısı binanın önündeki pisliği süpürmeye devam ederek kızın babasına bakar. Adam kızıyla vedalaşmak üzere başındaki polis kepini çıkarır. Kızı yanağından öpüp kulağına bir şey fısıldar. Kız gülümser, sonra çözülmüş ayakkabı bağcığını döşeme taşlarında sürükleyerek kordorda ilerler. Carmen Meryemi heykelinin karşısında diz çöküp başparmağını öper.

II

Bazen rüyamızda görürüz onu. Puente Alto, La Florida, Estación Central ve San Miguel'e dağılmış şiltelerimizin, o andaki yerleşimimizin sınırlarını belirleyen pis çarşıların üstünde, çalışıp didinen yorgun bedenlerimizi teslim ettiğimiz portatif yataklarda; geceleri ve hatta bazen gündüzleri de, onu görürüz rüyamızda. Rüyalar birbirinden farklıdır, tıpkı zihinlerimizin birbirinden farklı, anılarımızın birbirinden farklı, bizlerin birbirimizden farklı olduğu ve farklı büyüdüğümüz gibi. Farklı rüyalarımızda her birimizin onu hatırladığı şekilde, kendince gördüğünde mutabıkız. Acosta rüyasında onu çocuk olarak, tanıdığımız hâliyle, okul üniforması ve iki uzun saç örgüsüyle gördüğünü söyler. Zuñiga itiraz edip saçlarının hiçbir zaman örgülü olmadığını, onun rüyasında siyah gür saçlarının yüzünü çevrelediğini söyler; saçlarını böyle hatırlayan bir tek odur, çünkü Bustamante'nin zihnindeki suret başkadır, Maldonado'nun zihnindeki başka, Riquelme'nin zihnindeki başka, Donoso'nun zihnindeki başka, her biri de birbirinden farklı. Saç modelleri de, saç rengi de farklıdır, yüz hatları bir türlü netleşmez, çizgiler birbirine karışır, bir mutabakat sağlanamaz; çünkü tıpkı anılarda olduğu gibi rüyalarda da mutabakat mümkün değildir ve olmamalıdır.

retsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Fuenzalida'nın rüyalarında onu ilk gördüğü hâliyle boy gösterir. Fuenzalida uyandığında saç modelini pek hatırlayamaz, dolayısıyla diğerleriyle tartışmaya katılmaz, çünkü onun için rüyalarda önemli olan saç modelleri değil, seslerdir. Fuenzalida ilkokul beşinci sınıfta, öğretmen yoklama alırken çok sayıda çocuk fısıltısı duyar rüyasında. Acosta, burada. Bustamante, burada. Çocukların her birinin sesi tıpatıp aslına, o zamanki sese uygundur, çünkü zamanla sesler bulansa da rüyalar sesi canlandırmayı becerir. Donoso, burada. Fuenzalida, burada. Sonra sıra ona gelir, soyadı öğretmenin kara bıyıklarının altından telaffuz edilir. González soyadı duyulur sınıfta ve en arkadaki tekli bir sıradan yeni ya da o kadar yeni olmayan kız öğrenci burada olduğunu söyler. Odur. Saçlarının görünümü, ten ve göz rengi önemli değildir. Her şey görecelidir, ses hariç; Fuenzalida'ya sorulursa rüyalar söz konusu olduğunda ses parmak izinden farksızdır. González'in sesi Fuenzalida'nın rüyasından bizlere sızar, her birimizin kendi González suretiyle, çeşitlemesiyle birleşir, oraya yerleşir ve geceler boyunca bize eşlik eder. Kimi Acosta'nın yastığını ziyaret eder, kimi Maldonado'nun şiltesini, kimi de Donoso'nun yırtık çarşafını. Yani gece turu hiç bitmeyen, dönüp dönüp başlayan bir yoklama, bizi uykumuzda rahat bırakmayan sonsuz bir kontroldür. Aradan yıllar geçti. Çok fazla yıl. Tıpkı hayatlarımız gibi şiltelerimiz de şehre dağıldı ve birbiriyle bağlantısını kaybetti. Her birimiz ne olduk? Cevaplanması pek önemli olmayan bir soru. Uzaktan rüyalarımızı paylaşıyoruz. En azından kareli bir önlüğün yakasına beyaz iplikle işlenmiş bir adı: Estrella* González.

III

16

Bizleri okul avlusunun ortasında uzun bir sıra hâlinde arka arkaya dizdiler. Yanımızda bir başka uzun sıra, sonra bir tane daha, sonra bir tane daha. Tam bir kare oluşturuyoruz, bir çeşit oyun tahtası. Bir oyunun taşlarıyız, ama hangi oyunun, bilmiyoruz. Mesafe alıyoruz, sağ kolumuzu önümüzdeki arkadaşın omuzuna uzatıyor, aramızdaki uzaklığı tam olarak belirliyoruz. Üniformalarımız olması gerektiği gibi. Gömleklerin en üst düğmesi ilikli, kravatlar bağlı, koyu renk jilelerin etek boyu diz altında, mavi çoraplar diz üstünde, pantolonlar jilet gibi ütülenmiş, okulun arması göğüslere belli bir hizada, iplikler sarkmayacak şekilde dikilmiş, ayakkabılar cilalı. Temiz tırnaklar öne uzatılmış, eller yüzüksüz, yüzler açıkta, saçlar derli toplu. Pazartesi sabahı her şeyden önce millî marş okunuyor, tiz, detone seslerle, cırlak, avaz avaz seslerle, herkes elinden geldiğince okuyor, seslerimiz nakaratı heyecanla tekrarlıyor, aramızdan biri Şili bayrağını kucağında tutarken diğeri göndere çekiyor. Beyaz kumaştan küçük yıldız yükseldikçe yükseliyor ve gökyüzüne ulaşıyor. Bayrak nihayet direğin tepesinde başlarımızın üstünde, seslerimizin temposuna uygun dalgalanıyor, bizlerse koyu gölgesinin korumasında bayrağa bakıyoruz.

IV

Maldonado mektuplar görüyor rüyalarında. On yaşında bir kız çocuğunun elyazısıyla yazılmış eski mektuplar. González'le ikisinin postayla birbirlerine gönderdikleri mektuplar, sanki her gün sınıfta görüşmüyorlarmış, şimdiki kadar birbirlerinden uzaktaymışlar gibi. Maldonado González'in imlasının iyi olmadığını, ama elyazısının özenli ve düzgün olduğunu söylüyor. Mektuplarda başka biri gibiymiş, sınıfın en arkasındaki suskun ve çekingen kız değilmiş sanki. Maldonado'nun rüyaları bu mektupların her birinin okunmasından oluşuyor. Kelimelerle donanan, harf ve cümlelerle ifade edilen rüyalar. Mavi tükenmezle yazılmış gönderenler, adresler, imzalar, içten selamlar, daima seninler, sevgiyle kucaklarımlar, cevabını bekliyorumlar, mektup yazmayı ihmal etmeler, ebediyen dostunlar, lütfen beni unutmalar.

Fuenzalida herkesin kendince rüya gördüğünü söylüyor. Kendisi sesler duyuyor, başkaları sadece suretler görüyor; rüyalarının tamamen kelimelerle inşa edilmiş olması da Maldonado'nun hakkı. Her tuğla bir fiil, bir tanımlık, bir sıfat, yapı böylelikle geliyor, merdivenler ekleniyor, cennet ve cehenneme ulaşan yüksek bir tünele dönüşüyor. Maldonado bir kız çocuğunun elyazısıyla yazılmış mavi kelimeler görüyor rü-

yasında. En çok tekrarlanan kelime kızın adı. Her mektubun gönderen hanesinde ve altındaki imzada okunuyor. Yanında mürekkeple çizilmiş bir yıldız resmi, kişisel bir damga gibi, bayraktan düşmüş bir şekil gibi.

Merhaba, sevgili Arkadaşım! Sen ve ailen nasılsın? İyidir umarım beni sorarsan biraz üşüttüm ve bazı sorunlar yaşadım. Bana gönderdiğin mektubu hatırlıyor musun? Henüz cevap vermeyecektim, ama cevaplamam lazım çünkü yoksa iyi arkadaş olmadığımız anlamına gelir, oysa ben bizim iyi arkadaş olduğumuzu düşünüyorum, sen bazen derste benimle hiç ilgilenmesen de. Sana güvenebilirim. Anlatacak ne kadar çok şeyim olduğunu bilemezsin. Sadece sana söyleyebileceğim sırlar, başkasına anlatamayacağım şeyler, hiç söylemediğim, yazmadığım, hatta düşünmediğim şeyler. Birçok şey. Zuñiga'yla ilgili şeyler değil, o konuda bana takılmalarıyla ilgili değil, ben ondan hoşlanmıyorum. Sana anlatacaklarım başka, daha önemli ve gizli şeyler. Ama bu sayfa o kadar küçük ve benim yazım da o kadar büyük ve yayvan ki. Babam yazımı biraz küçültmem ve çizgilere uydurmam gerektiğini söylüyor, ama küçülüp çizgilere uymak pek kolay değil çünkü çizgiler incecik, neredeyse görünmüyorlar. Babamın sözünü dinleseydim şimdi sana daha çok şey anlatabilirdim, ama yazımı küçültmeyi ve incecik çizgilere uydurmayı beceremediğim için şimdi kelimelerimi azaltmam gerekiyor. Babamın sözünü dinlemeye gayret etmeliyim. O bunu, sözünü dinlememi hak ediyor. Babam şu anda Polis Hastanesi'nde. Babamın işte bir kaza geçirdiğini biliyor muydun? Okulda kimsenin haberi yok. Birçok ameliyat geçirdi. İşte bu yüzden onun dediği gibi daha küçük harflerle yazmaya çalışmam gerekir. Sonra annem de yatağa düştü, ama o evde. Yeni bir kardeş bekliyor çünkü, ama hamileliği normal bir hamilelik değil. Kardeşim Rodrigo'nun geçen yıl öldüğünü biliyorsun. Düşünsene, aramızda sadece bir yaş fark vardı, yani ben on bir yaşımı doldurduğumda o da on yaşında olacaktı. Bu yüzden annem, babam ve ben de kardeşim olmamızı çok istiyoruz. Bana

sanki biraz da benim çocuğum olacakmış gibi geliyor. Sen çocuğun olsun istiyor musun? Ben büyüdüğümde çok çocuğum olsun istiyorum. Çok çocuklu bir anne olacağım, hiçbirinin başına da kardeşim Rodrigo'nun başına gelenler gelmeyecek. Böyle olacağı konusunda Meryem Ana'ya güveniyorum. Annemin hamileliğinin iyi geçmesi için de Meryem Ana'ya güveniyorum. Dolayısıyla benim iyi bir çocuk olmam gerekiyor, bana düşen bu, ev ödevlerimi yapıp yazımı küçültmeye çalışmak. Senin bütün sınavlardan iyi not almanı diliyorum. On iki ağustos babamın doğum günüydü biliyor musun? Şimdi mektubuma son vermem lazım çünkü son vermezsem başka şeyler düşünmem gerekir, daha ne yazayım bilmiyorum, sayfa küçük, benim yazım büyük ve yayvan, fazlasına yer yok.

Hoşça kal, arkadaşım Maldonado.

Minik mektubum hoşuna gider umarım.

Cevabını bekliyorum.

Arkadaşın. ★

Not: Zuñiga'yla ilgili söylediğin doğru. Ama ben sadece saçlarıyla gözlerini beğeniyorum, çünkü geri kalanı kapkara ve çirkin.

V

Riquelme protez eller görüyor rüyalarında. González'in evindeki protezler. Aramızda o eve bir kere gitmiş olan tek kişi Riquelme; dolayısıyla onun rüyaları bir tür tanıklık sayılır. Riquelme'nin dediğine göre ev büyük ve karanlıkmiş, kapalı kapılarla doluymuş. Bu kapıların birinin ardında González'in kardeşinin odası varmış. Oraya girilemiyormuş. Tırabzansız bir merdivenden çıkılan üst kattaki iki kapalı kapının ardında ise González'in ve annesiyle babasının odaları varmış. Onlara girilebiliyormuş, ama Riquelme girmemiş. Davet edilmemiş. O alt kattaki yemek odasına, salona, bir de oturma odasına girmiş; oturma odasında televizyon ve Atari oyunu varmış; eskiden kardeşininmiş, ama şimdi González'e aitmiş ve kullanılmasında sakınca yokmuş. Riquelme'yle González saatler boyunca Space Invaders oynamışlardı. Dünyalı silahlarının fosforlu yeşil mermileri bir uzaylıya rastlayıncaya kadar ekranda hızla ilerliyordu. Küçük uzaylılar yukarıdan aşağıya blok hâlinde, kare şeklinde, ateş ederek ve ahtapot ya da mürekkep balığı dokunaçlarını hareket ettirerek iniyor, ama González'le Riquelme müthiş güçlü olduğundan uzaylılar sonunda mutlaka havaya uçuyordu. İlk sıradaki her uzaylı için onar puan, ikinci sıradakiler için yirmişer, son sıradakiler için de kırk puan. Sonuncusu da öldüğün-

de, ekran çıplak kaldığında gökyüzünden savaşmaya hazır yeni bir uzaylı ordusu inmeye başlıyordu. Çarpışmaya bir can daha, sonra bir tane daha, bir tane daha veriyorlardı, sonu gelmeyen bir ölüm silsilesi hâlinde. Mermiler gidip geliyordu. González'le Riquelme mümkün olduğunca çok uzaylı öldürdükleri hâlde ne kadar uğraşsalar da González'in kardeşinin bir yıl önce ulaştığı en yüksek skora ulaşamamışlardı. Geçmesi zor bir skordu. Bütün gayretlerine rağmen o günkü uzaylı çarpışmasında rekor kıramamıştı.

Bir süre sonra González'in annesi Bayan González onlara birer bardak süt verip ev ödevlerini yapmaları gerektiğini söylemişti. Ödev Şili, Peru ve Bolivya arasındaki bitmek bilmeyen Pasifik Savaşı'yla ilgili bir tarih ödeviydi; González'le Riquelme yemek odasında masanın başına oturup çalışmaya koyulmuşlardı. Riquelme ödevi pek hatırlamıyor, daha çok Doña González'in ikram ettiği pudra şekerli benyeleri ve González'in kardeşinin duvara asılı fotoğrafını hatırlıyor. Riquelme'nin dediğine göre González'in kardeşi González'e çok benziyormuş. Onun kopyası gibiymiş, ama erkeği. Riquelme neden öldüğünü sormak istemiş ama cesaret edememiş. González'in kardeşinin fotoğrafının yanında asılı bir de madalyalar varmış. Hepsi mavi-beyaz-kırmızı kurdeleye geçirilmiş, atletlere ya da askerlere verilenlere benzer madalyalar. Bakırdan klişeler, bayraklar, kumaştan, madenî minik bayraklar varmış, hepsi küçücük, Pasifik Savaşı ödevinde kullanılabilecek ya da bir uzaylı toprağını fethedince dikilebilecek türden.

Riquelme böyle González'in kardeşine ve duvara asılı nişanlara bakarken González'in babası Bay González gelmiş. Riquelme onu tanımıyormuş. Pek azımız tanırdı kendisini. Uzun boylu, üniformalı bir adamdı, hep seyahatてydi, sadece González'i okula getirdiği sabahlar görülürdü. O gün akşamüzeri Bay González herhalde daima yaptığı gibi karısıyla kızını öpmüş, Riquelme'nin de sık sık kollarını omuzlarından, gündelik

bir rutine uyarcasına, rahatlamak üzere kravatını gevşetirmiş gibi bir koltuğa oturup sol elini çıkarmış. Korsanların tahta bacakları gibi tahtadan bir elmiş. Eli siyah deri bir eldivenle kapatıyormuş.

González'in annesi Riquelme'nin şaşkınlığını fark etmiş. Derhal kocasını ve tahta elini üst kata götürmüş. González babasının feci bir kaza geçirdiğini ve bu yüzden sol elcağızını kaybettiğini açıklamış Riquelme'ye. Bir polis arkadaşı kazara eline bir bomba alıp kazara pimini çekmiş. Don González polis arkadaşasının hayatını kurtarmak için bir şey yapmış; ne olduğunu kimse tam olarak anlayamamış, galiba bombayı sol elcağızıyla almış ve sol elcağızıyla çok uzağa fırlatmaya çalışmış, ama o fırlatmaya fırsat bulamadan bomba sol elcağızında patlamış. Akşam eve geldiğinde, o gün de yaptığı gibi sol elcağızının yerine taktığı protezi çıkarıp dinlenirmiş, çünkü protezler sıkı olduğundan uzun süre takılamıyormuş. Çeşitli protezleri olduğunu söylemiş Riquelme'ye, özel bir dolapta saklamış onları. Hepsi tahtadanmış, Şili maunundan, melez ağacından, hepsi özellikle onun için, ona uygun ebatta çalışılmış, kaybettiği organının eksikliğini hissetmesin diye.

Riquelme González'in evine bir daha gitmedi. Protez elleri düşündükçe korkuya kapılıyordu. González'le bir ortak ödev daha yapması gerekti, ama onu ellerin bedenlerden ayrılmadığı, çocukların duvara asılı olmadığı kendi evine çağırmayı tercih etti. Söylenti okulda efsane gibi yayıldı ve hiç kimse, González'le yazışan ve en iyi arkadaşı olduğunu söyleyen Maldonado bile, Don González'in protez ellerinden korkusundan evine gitmeye cesaret edemedi. Dediklerine göre demirden olanlar da vardı, gümüşten ve bronzdan olanlar da. Birinin dediğine göre Don González'in protezlerinden biri ateş ediyordu, bir başkası ise insanı hançerleyebiliyordu, çünkü içinden bıçaklar çıkıyordu. Keskin parmaklar, 2,5 kalibre tırnaklar, namlu veya giyotin eller.

Riquelme şimdi hiç görmediği, protez dolabını ve o pro-

Space Invaders

tezlerle oynayan, tanımadığı bir oğlan çocuğunu görüyor rüyalarında. Oğlan dolabın kapaklarını açıp tıpkı cephaneliklerdeki gibi yan yana yerleştirilmiş protez elleri gösteriyor. Protezler Space Invaders mermileri gibi fosforlu yeşil renkte. Oğlan bir emir veriyor ve eller tıpkı terbiye edilmiş hayvanlar gibi emrini yerine getiriyor. Riquelme onların dolaptan çıktıklarını ve arkasında ilerlediklerini işitiyor. Ona pusu kuruyorlar. Takip ediyorlar. Uzun avındaki bir dünyalı ordusu gibi yaklaşıyorlar.

VI

Kareli önlüklerimizi, sütlü kahve rengi ceketlerimizi ilikliyoruz. Büyük bir dikkatle, hiçbir iliğin boş kalmamasına özen göstererek sırayla bütün düğmeleri; üstten, boyun hizasından başlayıp aşağıya, kumaşın kenarına gelinceye kadar altı kere aynı hareketi tekrarlıyoruz. Hazır olduğumuzda ahşap sıramızın yan tarafına yerleşiyoruz. Sınıfımızda arka arkaya uzun bir sıra hâlinde diziliyiz. Yanımızda bir başka uzun sıra, sonra bir tane daha, sonra bir tane daha. Tam bir kare oluşturuyoruz, bir çeşit oyun tahtası. Karatahtanın üstündeki, başlarımızın hemen üstündeki Carmen Meryemi'nin resmine bakarak hep birlikte sağ elimizle istavroz çıkarıyoruz. Küçük, rengi biraz solmuş bir resim, ama Meryem altın tacı ve göğsünde çapraz mavi-beyaz-kırmızı şeridiyle görülüyor; kucağında oğlu, bebe İsa. Baba, Oğul ve Kutsal Ruh adına, diye dua ediyoruz Meryem'e güne başlarken; yoksullar için, muhtaçlar için, evsizler için, bizim gibi okulda okuyamayanlar için yakarıyoruz. Seslerimiz koro hâlinde dünkü, önceki günkü, yarınki duanın tıpatıp aynısı bir duayı tekrarlıyor. Bütün çocukları kollayan Meryem Anamız, senin çocukların olan bizleri de kolla. Bizi kötülükten koru, şeytana uymamıza müsaade etme. Mesih İsa'nın anası Meryem Anamız, bize barış yolunda korku ve tehlikeden arınmış bir yolda, ışıklı ve

dolu bir hayatta, dünyanın zorlukları ve dehşetlerinden uzakta yol göster. Sevgili Meryem Anamız, bizi şüpheyi, acıya terk etme, ebedî saltanatının mutluluğuna kavuştur, şefkatli anamız, baştan başa, ebediyen mübarek anamız. Amin. Nokta niyetine başparmağı bir öpücük kondurup sonra da tepeden bizi izleyen Meryem Ana'nın himayesinde derse başlamak üzere ahşap sıralarımıza oturuyoruz. Bizi daima tepeden izliyor. Cam gözleri taranmış saçlarımızın üzerinde geziniyor.

VII

26

El işi kâğıdından bir geminin üstündeyiz. Otuz dört miçolu büyük bir gemi; miçolar bizleriz ve hepimiz aramızdan biri olan komutanın, Zuñiga'nın, emrindeyiz. Annesi yakılmış mantarla yüzüne siyah bir sakal yapıp denizci kıyafeti giydirmiş Zuñiga'ya; yani mavi üniforma paltosunun üstüne sarı kartondan eklemeler yapmış. Bir pikaptan yayılan feci bir müzik eşliğinde miçoların, yani bizlerin en uzun boylusu olan González, elindeki Şili bayrağını sallıyor. Zuñiga onun erkek kıyafetiyle güzel görüldüğü kanısında. Onun da hepimiz gibi yakılmış mantarla çizilmiş bir bıyığı ve beyaz denizci kepi var. Zuñiga ona bakıyor, González hariç hepimiz farkındayız. Delikanlılar, eşitsiz bir çarpışma olacak, diyor komutanımız, bizler yurtsever bakışlarımızı ona dikiyoruz. Ancak cesaretiniz kırılmasın. Bayrağımız düşman karşısında asla inmemiştir, bu sefer de inmeyeceğini umuyorum. Bu bayrak ben yaşadıkça yerinde dalgalanacak, ben ölürsem subaylarım görevlerini yerine getirecektir. Yaşasın be Şili, diye sözü bitiriyor Zuñiga ve düşman gemisine çıkmak üzere harekete geçiyor.

Ben bir kahramanım. Her yıl 21 Mayıs'ta kahraman oluyorum. Niye beni seçtiklerini bilmiyorum, Arturo Prat'a benze miyorum, ama onun kadar cesurum ve ben de bir şey ya da biri

uğruna ölebilirim. Her yıl sonu gelmeyecekmiş gibi görünen bu daimi felaketi tekrarlıyorum. Tıpkı bir dejavu misali şimdi yine vatanım ve şerefim uğruna düşman güvertesinde ölmem gerekiyor. Tıpkı geçen yıl, iki önceki, üç önceki yıl gibi. Elişi kâğıdından gemimden ayrılıp elimde kılıcımla atlıyorum, ama düşman gemisine düşmeye çalışırken deniz olan beyaz bir çarşafa düşüyorum. Dün sınıfta inşa ettiğimiz Peru gemisine düşmüyorum. Onca kez prova ettiğim şeyi yapmıyorum.

Bakışlarım seyirciler arasında dolaşarak öğretmeni arıyor, ama bulamıyor. Bu durumun benim kabahatim olmadığını açıklamak istiyorum ona. Ben savaşmak istemediğimden değil, bu beyaz çarşaf engel oluyor bana. Onun içine düşüyorum, beni sarmalıyor, gizliyor, uyutuyor. Bu beyaz çarşafı hatırlamıyorum. Biri son dakikada koymuş onu buraya. Piyesin bir parçası değildi. Bu çarpışmanın bir parçası değildi. Yardım istemek geçiyor içimden, ama hoş karşılanmaz. Ben bir kahramanım, korkak değilim. Her durumda öleceğimi bildiğim hâlde direniyorum, kafamı bu kumaştan denizin içinden çıkarmaya çalışıyorum. Miçolarımın gemide olduğunu görüyorum. Hepsi sağ elleriyle bana bir işaret yapıyor. Vedalaşmaya benziyor. González bayrağı elinden bırakmamış, iki eliyle tutup koca bir mendilmiş gibi sallıyor. Korkuluğa yaklaşıyor. Deniz suyuyla ıslanan yüzünü bayrağın bir köşesiyle siliyor. Ama şimdi düşünüyorum da, o damlalar gzyaşı da olabilirdi bence.

González ağlıyor. Dediklerine göre kardeşi boğularak ölmüş. Nasıl, niçin olduğunu kimse bilmiyor. Belki bu şekilde olmuştur, denize benzeyen beyaz bir çarşafa sarmalanmış hâlde. González bayrağı bana atıyor, ben yakalamaya çalışıyorum. Bayrağı can simidi sanıyorum. Bayrak da tıpkı çarşaf gibi beni örtüyor. Ben dönüyorum, kıvranıyorum, akıntıya kapılıyorum, boğuluyorum ve uyuyorum. Derin derin uyuyorum. Mavi-beyaz-kırmızı kumaşın altında ölüyorum galiba.

Uyanıyorum.

González yatağımda oturuyor.

Yanımda bedeninin ağırlığını hissediyorum.

Zuñiga, diyor bana, kurtuldun. Açık kalmış televizyonun parazit sesinin arasından geliyor sesi. Saat geç. Rüya gördüğümü biliyorum, ama kulağımın dibindeki sesi vücudumun üstünde örtünün hafif ağırlığı kadar gerçek. González bu. Televizyon ekranının ışığı vuruyor üzerine. Siyah saçları, burnunun üstündeki çiller, beyaz bir denizci kepi ve gözyaşlarından biraz akmış olan yakılmış mantar bıyığı. Döndün mü? diye soruyorum, gülümsüyor. Saçlarının arasından o hafif çiklet kokusu geliyor. Televizyon ekranı yeni bir günün programını sunuyor. Milli Marş'la ve Arica'dan Punta Arenas'a tüm ülkeden görüntülerle başlıyor.

Tekrar uyanıyorum.

Televizyon yok.

Tek başımayım ve yaşlanmışım.

İKİNCİ CAN

I

Santiago, Şili. Yıl 1982. Kız çocuğu okul avlusunda bir banka oturmuş, jambonlu peynirli bir sandviç yiyor. Yedinci sınıfın diğer öğrencileri etrafında koşup oynuyor. Birkaç ay önce General Augusto Pinochet muhaliflerinin lideri, eski başkan Eduardo Frei Montalva özel bir klinikte septik şok gerekçesiyle öldü, başka bir açıklama yapılmadı. Bir süre sonra Millî İstihbarat Merkezi'ne bağlı bir operasyon ekibi, sendika lideri Tucapel Jiménez'in başına beş kez ateş edip ardından boğazını kesti. Her iki haber de gazetelerde manşet olarak yer aldı. Bu gazetelerin iki nüshası okul kütüphanesinin arşivinde, üçüncü koridorun dört numaralı rafındaki kalın bir klasörde bulunmakta. Okulun öğrencilerinden hiçbiri henüz bu klasörü açmadı. Şu anda avluda teneffüsün sona erdiğini haber veren zil çalıyor. Kız çocuğu kareli önlüğündeki ekmek kırıntılarını silkeleyip ayağa kalkıyor. Çocuklar derse girmek üzere sıra oluyor. Kız çocuğu da arkadaşlarına katılıyor ve sınıfına doğru yürümeye başlamak için gözetmenin işaretini bekliyor. Beklerken kırmızı ojeli tırnaklarına bakıyor. Elini mesafe almak için önündeki arkadaşının omuzuna koymuş; bakınca ojenin biraz eskikip dökülmüş olduğunu fark ediyor. Kız çocuğu sıraların arasında gezinen gözetmenin bakışlarını hissediyor. Herkes sırayla ilerlemeye baş-

Nona Fernández

lıyor. Kız kimseye fark ettirmeden ellerini önlüğünün ceplerine sokuyor.

II

Merhaba, sevgili arkadaşım! Nasılsın? Almanya'dan gönderdiğim kartpostalı beğendin mi? Kartta Pudahuel havaalanında beni karşılamam için geleceğim tarihi ve saati yazmıştım, ama gelmedin. Bildiğin gibi seyahat harika geçti. Almanya güzel ve büyük bir yer, bol bol fotoğraf çekip bol bol sosis yedik. Almanya bir duvarla ikiye bölünmüş. Ben sadece bu tarafını, iyilerin olduğu tarafı gördüm, bir tek burası görülebiliyor, çünkü duvarın öbür yanı çok tehlikeli. Kardeşim çok usluymuş, hepimiz onunla seyahat etmekten korkuyorduk, ama bir şey olmadı. Uçaklarda biraz ağladı, ama bebeler ağlar; yani ben biraz utandıysam da annem normal olduğunu söyledi. Anneler çocuklarının ağlamasından utanmıyor. Ben de bebelerimle uçağa bindiğimde utanmayacağım. Seyahatin en feci tarafı babamın kulak ameliyatıydı. Bu geçirdiği dördüncü ameliyat; bu yüzden seyahatin o kısmı kederliydi, biraz gözyaşı döktük. Geçirdiği korkunç kazadan sonra bir türlü tam toparlanamadı. Ama oranın doktorları daha iyi, bu yüzden ameliyat için onu Almanya'ya gönderdiler. Dönüş de onun için zor oldu, çünkü aktarmalı geldik; uçak bir inip bir kalkıyor, babamın kulağı her iniş kalkışta ağrıyordu. Gerçi benim hoşuma gitti, çünkü daha çok yer gördüm. Paris'i gördüm, İspanya'yı gördüm, İspanya çok güzel, son olarak da Rio de Janeiro'yu gördüm, en çok orası hoşuma gitti. Gerçekli kartpostalı aldım, Claudio amca

beni postaneye götürdükçe birer birer yollayacağım. Claudio amca yeni bir amca. Artık evden tek başıma çıkmama izin vermiyorlar; o yüzden babamın işyerinden bir amca olan Claudio amcayla çıkmam gerekiyor; benimle o ilgileniyor, dışarı çıktığımda bana eşlik ediyor, çünkü annem kardeşimle birlikte, babam çok çalışıyor, ben de artık evin dışına tek başıma çıkamıyorum, çünkü Almanya'daki duvarın öteki tarafı kadar tehlikeli olabilir. Onunla birlikte postaneye gidip bu mektubu sana göndereceğim; umarım çabuk cevap yazarsın. Senin seyahate giderken yanımda götürdüğüm mektubunu her gece okudum, hatta babama da gösterdim. Zuñiga da bana bir mektup yazdı, ama postayla göndermedi. Küçük bir kâğıda yazıp rulo yaparak gitmeden önce verdi bana. Pek fazla bir şey yazmamıştı, ama arkadaşımı hatırlamak için onu da götürdüm yanımda. Onu babama göstermedim. Babam Zuñiga'dan hoşlanmıyor, ailesinin tuhaf olduğunu söylüyor. Anneme de göstermedim mektubunu, çünkü o da aynı şekilde düşünüyor. Kimseye göstermedim. Sana sonra gösteririm.

34

Sen benim ikinci adımı biliyor musun? Zuñiga bilmiyor. Sana söylüyorum. Marisella.

İşte, arkadaşım Maldonado, sana anlatacak başka şey kalmadı. Şimdi amcamla postaneye gideceğim.

Selam ederim.

Seni seven ★ Marisella.

III

Bu bir rüya mı, yoksa anı mı, bilmiyoruz. Bazen rüyalarımıza giren bir anı olduğunu düşünüyoruz; birimizin hafızasından kaçıp kurtulan ve hepimizin kirli çarşaflarının arasında gizlenen bir sahne. Yaşanmış olabilir, bizler ya da başkası tarafından. Temsil edilmiş, hatta uydurulmuş olabilir, ama düşündükçe, anıya dönüşmüş bir rüya olduğuna inanıyoruz. Aramızda bir farklılık olsa, nereden çıktığını saptayabilirdik, ama unutkan şiltemizde her şey birbirine karışıyor ve doğrusu artık pek bir önemi de yok.

Önce ben Riquelme'yle birlikte okulun ikinci katındaki koridorlardan birinde koşuyorum. Acele et, Zuñiga, diyor bana, merdivenden aşağı hızla ve görünmemeye çalışarak indiğimiz sırada. Çıkış kapısına doğru gidiyoruz. Çantalarımızda bildiriler var. Çok sayıda bildiri, basıldıkları mürekkep aktığı için ellerimi maviye boyamış olan bir tomar. Bildirileri kimseye görünmeden okulun önüne atmamız gerekiyor. Bildirilerde ne yazdığını tam bilmiyorum, ama bir yürüyüşten bahsediliyor galiba, Pinochet aleyhinde büyük bir yürüyüş, daha önce görülmemiş bir şey, yaşanmamış bir şey, çok önemli bir şey, çünkü ağabeyim bunu yapmamı istedi benden; sadece cesur olanların yapabileceği bir şey olduğunu söyledi, ben de cesur olduğum için bunu

da, başka şeyler de yapabilirim. Dersin ortasında kaçtık, okulun kapıcısına görünmeden çıktık, günün son dersinin bitimindeki zil çalmadan önce çantalarımızı açıp bildirileri okulun önüne saçtık ki çıkışta herkes görsün. Bildiriyi anne babalar, veliler, şoförler, öğretmenler, civarda oturanlar, küçük büyük öğrenciler yerde görüp okuyabilir, alıp evlerine götürebilir. Açlık yürüyüşü diye yazıyor teksirlerde mavi harflerle. Kelimeler yerde tekrarlanıyor. Sokağa saçılmış çok sayıda bildiri, kaldırımda açlık yürüyüşü, otobüs durağının orada açlık yürüyüşü, gazete bayinin yanında açlık yürüyüşü, telefon kulübesinin dibinde açlık yürüyüşü. Görev başarıyla yerine getirilmekte. Kimse bizi görmedi, yani işimizi başarmış olarak okula dönebiliriz; okul çıkışında ağabeyim işimi nasıl özenle yaptığımı görecektir, büyük bir ihtimalle de İspanya dünya kupası Şili takımı albümünden birkaç resim alacak bana.

36

Tam okulun kapısından içeri girmek üzereyken biri bize klakson çalıyor. Karşı kaldırımın kenarına park etmiş kırmızı bir Chevy Chevette. Arabanın içinden biri bize bir el işareti yapıyor. Esmer, bıyıklı, iri burunlu bir adam, koyu gözlük camlarının ardında gözleri görünmüyor. Sigara içerek bekliyor; birini beklermiş gibi görünüyor. Ben adamı tanımıyorum. Daha önce hiç görmedim. Donozo, Fuenzalida ve Bustamante de öyle. Buna karşılık Riquelme tanıyor. González'in amcası olduğunu söylüyor. Onlara şoförlük de yapan bir yakını mı ne. Onu okula ve gideceği başka yerlere getirip götürüyor. Maldonado adamın González'in babasının, Bay González'in işyerinden biri olduğunu söylüyor. Adı Claudio amcaymış, şakacı, matarak biriymiş, Maldonado'ya sigara ikram etmiş. Riquelme bir hafta önce González, Acosta ve Maldonado'yla birlikte tabiat bilgisi ödevi yaptıklarını, Claudio amcanın González'i almaya Riquelme'lere geldiğini anlatıyor. Yemek odasında oturup çay içmiş, uzun süre Riquelme'nin büyükannesiyile sohbet etmiş. Sevimli bir tiple konuştuğunu söylüyor. Riquelme, ne zaman isterse

onu kırmızı Chevy'yle gezdirebileceğini söylemiş. Ona da sigara ikram eder belki. Ben kırmızı bir Chevy'ye hiç binmedim. Riquelme de binmemiş. Oyuncak araba koleksiyonu yaptığım zamanlar oyuncak bir kırmızı Chevy'm vardı. En sevdiğim araba oydu, ama şimdi nerede, bilmiyorum. Kayboldu. Chevy'deki adam arabanın içinden bize gülümsüyor, elinde az önce attığımız bildirilerden biri var. Yerden almış olmalı. Açlık yürüyüşü González'in Claudio amcasının iki parmağının arasında. Riquelme selamına bir baş hareketiyle karşılık veriyor. Ben de adamı tanımadığım hâlde aynı şeyi yapıyorum. Hatta elimi de kaldırıyorum. Beni de kırmızı Chevette'le gezdirir hayali kuruyorum gizli gizli.

IV

38

Oyun basit, bir saatimiz var oynamak için. Hepimiz bunu bildiğimizden tam vaktinde gidiyoruz. Anne babalarımız veli toplantısına giriyor, biz de buraya kapanıyoruz; karanlık bir derslik burası, bizim dersliğimiz değil, bizden bir üst ya da bir alt sınıfın. Çağrılmadığımız hâlde akşam gelmek hoşumuza gidiyor. Anne babalarımız bizim sıralarımıza oturuyor, bizim adlarımızla yoklama alınıyor ve öğretmenimizle bize ilişkin konular konuşuyorlar. Bizlerse bu sırada burada, birkaç metre ötedeyiz; üniformalarımızı çıkarıp başka kıyafetler giymişiz, kendimize ait, gerçek kıyafetler; gerçek olmaya ve kendi oyunumuzu oynamaya hazırız.

Derslikte ışık sönüyor, içerideki hava yoğunlaşıyor. Biz gece gibi ya da ölüm gibi kapkara bir karanlığın ortasında her zamanki bizler, aynı bizler değiliz. Artık kimse olduğunu iddia ettiği kişi değil. Bir önlüğün ya da ceketin yakasına işlenmiş adlarımız yok. Başkalarıyız. Sessizce gezinen, bir şey bulmaya çalışarak kollarını, ellerini uzatmış gölgeler, suskun hayaletleriz. Donoso Maldonado'yu arıyor. Omzuna, sonra boynuna dokunuyor, ona ait olduğunu düşündüğü dağınık bir saç tutamına parmaklarını doluyor. Bustamante bir dirseğe, oradan birinin sağ eline ulaşmaya çalışıyor, kimin olduğunu bilmiyor, ama sormuyor da.

Fuenzalida'nın yüzü Riquelme'ninkine değişiyor, burun burunalar, aynı anda nefes alıyorlar, birbirlerinin kokusunu, tadını alıyor, tükürüğünü tadıyorlar. Zuñiga González'i arayarak karanlık derslikte ilerliyor. Rasgele kafalara, bacaklara, kollara değişiyor, ona seslenmek istiyor, ama burada isimler geçerli değil, yoklama listeleri bu karanlık odanın dışında kalıyor; González artık González değil, çünkü şimdi biraz da Maldonado, biraz da Fuenzalida, biraz da Acosta aynı zamanda. Bir dil Zuñiga'nın ağzına değişiyor. Minicik ama çok girişken bir dil, herhangi birinin olabilir. Biri gülüyor, biri gizleniyor, biri tekrar gülüyor, bu arada bir köşede bir başkası hapsiriyor, bir diğeri de önde karatahtaya çarpıyor. Bustamante'nin kulakları yanıyor, patlayacakmış gibi. Donoso Maldonado'nun boynunu ısıyor, çekinmiyor belli ki, Maldonado kedi miyavlaması gibi bir çığlık atıyor. Zuñiga gıdıklanıp gülüyor, çünkü biri onu gıdıklıyor; belki de gıdıklayan yok, gülüyor sadece, hepimizi gülmek tutuyor, bu arada birinin bileğindeki ışıklı kuvars kol saati vaktin bitmesine birkaç dakika kaldığını gösteriyor. Biz de oyunun son saniyelerini değerlendirip kucaklaşıyor, birbirimizi boğuyor, sıkıyoruz, diller yalıyor, aranıyor, konuşmuyor, çünkü burada kelime yok, isim yok, çok ayaklı, çok elli ve çok kafalı bir bedeniz, Space Invaders'tan çıkma bir uzaylıyız, çeşit çeşit kolları olan ve karanlıkta bitmesine ramak kalmış bu oyunu oynayan bir ahtapotuz.

Ansızın ışık yanıyor, gözetmen kapıdan bize bakıyor. Hepimiz gayet düzenli oturuyoruz, erkekler sağda, kızlar solda. Bazıları kitap okuyor. Bazıları oturduğu yerde uyuyor, çünkü saat geç, yarın tekrar okula derse gelmek üzere çok erken uyanmamız lazım.

V

Zuñiga'yla Riquelme kötü bir şey yapmış. Feci şekilde yakalanmışlar, bu yüzden de iki gün okuldan uzaklaştırılmışlar, o yüzden gelmemişler, Maldonado öyle diyor. Zuñiga siyasete bulaştı, o yüzden geliyor bunlar başına, diye cevap veriyor Acosta. Siyasete bulaştı ne demek ki? diye soruyor Donoso. Siyasete bulaşması imkânsız, çünkü yaşı çok küçük, diyor Maldonado. Olabilir aslında, çünkü ailesi yönetimde, ağabeyi de militan, diye cevap veriyor Fuenzalida. Militan olmak ne ki. Yönetimde olmak ne? diye soruyor Donoso. Büyük sınıflardaki herkes yönetimde ya da militan. Uyan, uyan, o kadar küçük değiliz, diye cevap veriyor Bustamante. Küçüğüz tabii, diyor Maldonado, on iki yaşındayız daha. Hayır, bazı şeyler için küçük sayılmayız, diye cevap veriyor Bustamante. Siyaset nedir ki? Her şey siyasettir. Ne işe yarar? Ne fark eder? Herkes siyasetçi olamaz, hükümet tarafından yasaklanmasının bir sebebi var. Yasak iyi bir şey değil. Bu palavralardan kime ne? Saçma sapan konuşmayın. Ben istediğim gibi konuşurum. Seni gözetmene şikâyet ederim. Belki Zuñiga'yla Riquelme'yi sen şikâyet etmişsindir. Ben kimseyi şikâyet etmedim. Zuñiga'yla Riquelme'nin ne yaptığından haberim bile yok. Zuñiga'yla Riquelme'nin ne yaptığını bilen var mı? Siyasete bulaşmanın ne demek olduğunu bilen var mı?

Susun, matematikçi geliyor. Herkes yerine, oturun, susun. Kapı açılıyor, günaydın çocuklar, yoklama alalım, Acosta, Bustamante, Donoso, falan filan. Kitaplarınızın otuz ikinci sayfasını açın. Öğretmenim, derse başlamadan bir şey sormak istiyoruz. Ne sormak istiyorsunuz? Siyasete bulaşmak ne demek? Siyasete bulaşabilmek için kaç yaşında olmak lazım? Sessizlik. Öğretmen şaşkın bakıyor. Sessizlik. Bir süre cevap vermeden duruyor. Sessizlik. Fuenzalida rüyasında onu görüyormuş, sınıfa çöken sessizliği görüyormuş, tıpkı bizim seslerimizi duyduğu gibi sessizliği de duyuyormuş. Sessizlik. Kimse konuşmuyor, hiçbir sıragıcırdamıyor, hiçbir kâğıt hışırdamıyor. Çocuklar, diye cevap veriyor matematik öğretmeni, okula saçma sapan konuşmaya değil, öğrenmeye geliyorsunuz.

VI

Küçük kırmızı oyuncak Chevy'miz okulun avlusunda ilerliyor. Carmen Meryem'i heykelinin önünden geçip futbol sahasından havuz yönüne dönüyor. Ekmek kırıntılarının, iki taşın, bir portakal kabuğunun üstünden atlıyor. Biz Chevy'nin içinde, arkada oturmuş pencereden bakıyor, sigara içiyoruz. Bu rüyada biz de küçücüküz, oyuncak Chevy'nin boyundayız, dolayısıyla istediğimizi yapabiliyoruz, çünkü orada kimse bizi görmüyor. Tırnaklarımızı boyayabiliyoruz, çoraplarımızı indirebiliyoruz, kravatlarımızı çezebiliyoruz, ceketlerimizi, önlüklerimizi çıkarabiliyoruz. Hatta istersek saçlarımızı açıp el ele tutuşabiliyoruz. Gözetmen yanımızdan geçiyor. Dev siyah ayakkabısını görüyoruz. Tabanı bizi ezmek üzere, ama minik kırmızı Chevy inanılmaz bir manevrayla yana kaçıyor, böylece gözetmenin mokaseninin altında ezilerek ölmekten kurtuluyoruz. O bizi fark etmiyor bile, o yükseklikten görmüyor bizi, burada, aşağıda, kırmızı Chevy'nin arka koltuğunda ne yaptığımızdan haberi yok. Önde González'in Claudio amcası minik direksiyonu kırıyor. O da bizim gibi küçücük olmuş. Hepimizin hayalini kurduğu bu rüyayı yönetiyor, minik arabayı süratle sürüyor, okul avlusundaki engelleri tam bir ralli sürücüsü gibi aşıyor. Kırmızı Chevy'nin ön camında aslında göç tutmuş, mavi yazılı bir

Space Invaders

bildiri var. González'in Claudio amcası bize dikiz aynasından gülümserken açlık yürüyüşü sözlerini okuyoruz.

VII

Daha önce hiç yapmamıştık, ama yaptık. Okulun parmaklıklarından dışarıya çıkıyoruz sürü hâlinde. Arka arkaya uzun bir sıra hâlinde ilerliyoruz, ama bu sefer sınıfımıza değil, sokağa gidiyoruz. Mesafe alıyoruz, sağ kolumuzu önümüzdeki arkadaşın omzuna uzatıyor, aramızdaki uzaklığı tam olarak belirliyoruz. Üniformalarımız olması gerektiği gibi. Gömleklerin en üst düğmesi ilikli, kravatlar bağlı, koyu renk jilelerin etek boyu diz altında, mavi çoraplar diz üstünde, pantolonlar jilet gibi ütülenmiş, okulun arması göğüslere belli bir hizada, iplikler sarkmayacak şekilde dikilmiş, ayakkabılar cilalı. Öne doğru bir adım, sonra bir adım daha, sonra bir adım daha. Uygun adım yürüyoruz, okulu arkamızda bırakıyoruz, binalar, otobüsler, otomobiller, memurlar, seyyar satıcılar ve dilenciler arasında kayboluyoruz. Bakışlar ileride, omuz hizasından aşağı bakılmıyor. Asla geri dönülmüyor. Bize kucak açan şehir merkezinde kendimize yol açıyoruz. Şehrin hareketlerine, seslerine, yürüyüşümüze katılan diğer insanlara karşı tetikteyiz. Ansızın geniş bir caddenin ortasında bize ait olmayan bir çift el bilmediğimiz bir tempoda alkış tutmaya başlıyor. Bir-iki. Bir-iki. Bize ait olmayan başka eller alkışa katılıyor. Bir-iki. Bir-iki. Sonra, onlardan aşağı kalmamak için ellerimizi öndeki arkadaşın güvenilir omzun-

dan çekip nasıl olduğunu anlayamadan biz de katılıyoruz, bir-iki, bedenlerimizi aşan yeni tempoyu tutuyoruz. Biri haykırarak bir şey söylüyor. Bir başkası tekrarlıyor. Yine bir başkası aynı şeyi haykırıyor, başkaları tekrarlıyor. Haykırılan şeyi haykırıyoruz biz de. Ne olduğunu tam anlamıyoruz, ama tekrarlıyoruz. Boğazlarımızın ötesinden kopan bir çığlık, başkaları tarafından uydurulup etrafa yayılan, ama bizler için atılan bir slogan. Bir-iki, bir-iki, kalp atışlarımız binaların arasında yankılanan tempoya uygun. Herkes alkışlıyor, ter kokusu, başka bir deterjanla yıkanmış giysi kokusu, sigara kokusu, duman kokusu, yanan lastik kokusu. Ve sıramız bozuluyor. Acosta Bustamante'yle Donoso'dan ayrılıyor, öte yanda Fuenzalida'yla Maldonado gözden kayboluyor, bu sırada aramıza başkaları, çok sayıda başkası karışıyor. Yeni üniformalar, yeni armalar, yeni saç modelleri çıkıyor ortaya, sıra uzuyor, bu arada yanımızda bir başka uzun sıra, sonra bir tane daha, sonra bir tane daha görüyoruz. Sonsuz, tam bir kare oluşturan sıralar; uygun adım ilerleyen bir blok, oyun tahtasında hareket eden tek bir beden. Bir oyunun devasa taşıyız, ama hangi oyunun, henüz bilmiyoruz.

VIII

46

Fosforlu yeşil bir el. Riquelme eli rüyasında görmeye devam ediyor, kurtulamıyor elden. Bu sefer bir televizyon ekranında görüyor. El uzaylı çocuk avında süratle ilerliyor. Çocuklar bir yandan öbürüne koşuşuyor, korku içinde kaçıyor, ama el yetiştiği ilk uzaylı sırtına hamle yapıyor ve bir dokunuşla patlatıyor. Küçük uzaylının bedeni kırmızı ışıklar hâlinde dağılıp televizyondan yok oluyor. Ekrandaki puan tahtasında skora yüz puan ekleniyor. González'in kardeşinin müthiş rekoru hâlâ kırılmıyor. Yeşil el ve daha birçok yeşil el daha fazla space invader avlamak üzere bir dünyalı silahından çıkıyor.

ÜÇÜNCÜ CAN

I

Santiago, Şili. Yıl 1985. 29 Mart günü Vergara Toledo kardeşler, on sekiz yaşındaki Rafael ve yirmi yaşındaki Eduardo, Villa Francia'da polisler tarafından vurularak öldürüldüler. Her ikisi de siyasi bağlantılarından ötürü, ajitasyon ve bildiri dağıtmakla suçlanarak eğitimlerini yarım bırakmış olmalılar. Aynı gün sabah 8.50'de, Colegio Latinamericano de Integración'un önünde her ikisi de komünist militan olan öğretmen Manuel Guerrero ve öğrenci velisi José Manuel Parada polisler tarafından yürütülen bir operasyonla kaçırıldı ve ertesi gün şafak vakti öldürüldü. İkisinin ve militan Santiago Nattino'nun cesetleri boğazları kesilmiş olarak Pudahuel havaalanı yolunda, boş bir arazide bulundu. Ertesi hafta, Matta Caddesi'ndeki okulda kız çocuğu derslere gelmez olur. Babası artık sabahları onu okula götürmez. Kırmızı Chevette'i kullanan amcası da götürmez. Okulun kapıcısı onu Carmen Meryem'inin heykeli önünde istavroz çıkarırken, teneffüste jambonlu peynirli sandviç yerken görmez. Derslikte en arka sıra boştur artık. Kız çocuğu her nedense bir daha oturmaz o sıraya.

II

50

Tam zamanını kimse hatırlayamıyor, ama ansızın ortaya tabutlar, cenazeler, çelenkler çıktığını hepimiz hatırlıyoruz; bundan bir daha kurtulamadık, çünkü her şey adeta bir kâbusa dönüşmüştü. Belki hep öyleydi de biz fark etmemiştik. Belki Maldonado haklıydı, daha önce çok küçüktük belki. Belki onca tarih ödeviyle, matematik sınavıyla, Perulular'a karşı savaş temsilleriyle serseme çevirmişlerdi bizi. Birden her şey başka türlü canlandı. Sınıf sokağa açıldı; bizler saf ve çaresiz, fiyaskoyla sonuçlanmaya mahkûm ilk ve son çabamızı gösterip düşman güvertesine atladık.

Maldonado *boynu vurulanlar* kelimelerini görüyor rüyasında. O dönem gazetelerinin hepsinde manşette görüyor. Gazete bayilerinde, evindeki yemek odasında, masanın üzerinde, annesinin elinde, okul kütüphanesinde üçüncü koridorun dört numaralı rafındaki kalın klasörde. Maldonado *boynu vurulanlar* ifadesiyle neyin kastedildiğini bilmiyor, ama feci bir şey olduğunu seziyor, dolayısıyla rüyası kâbusa dönüşüyor. Fuenzalida annesinin arabasında bir radyo spikerinin haberi okuyuşunu işitiyor rüyasında. Adam dehşet uyandıran bir görüntüden bahsediyor, öyle söylüyor ve aynı ifadeyi kullanıyor; Fuenzalida'nın da ilk kez duyduğu bir ifade. Zuñiga boynu vurulanların ce-

naze törenini görüyor rüyasında. Orada olduğunu, anne babası ve ağabeyiyle gittiklerini söylüyor. Acosta nasıl gittiğini bilemediği bir yerde bir tabut hatırlıyor. Etraf çiçeklerle, mumlarla ve sessiz duran insanlarla doluymuş. Bir ara ölenlerden birinin oğlu çıkmış ortaya; bizim gibi bir öğrenci, üniforması, göğsünde okuduğu okulun armasıyla; delikanlı uzun bir süre tabutun başında durmuş. Belki bir şeyler söylemiş. Acosta onu hatırlamıyor, çünkü sesleri hiçbir zaman hatırlamıyor, ama net olarak hatırladığı, delikanlının ağlamadığı. Tabuttaki babasının yanında durduğu bütün o süre boyunca hiç ağlamamış. Zuñiga cenaze töreninden eve döndüklerinde ailece tutuklandıklarını söylüyor. Onu ve ağabeyini ertesi gün salıvermişler, ama annesiyle babasını başka bir yere götürmüşler, neresi olduğu belli değilmiş. Donoso'yla Bustamante bir öğrenci mitinginde dövülmüşler. Donoso'nun küçük parmağı temelli sakatlanmış, Bustamante ise kendini acilde bulmuş, kafasına on dikiş atılmış. Fuenzalida mezarlığa doğru ilerleyen bir kalabalığın sesini işitiyor. Çok sayıda insan bağırıyor, slogan atıyor, taleplerde bulunuyor, ölenler için dua ediyor. Riquelme'lerin evinde taciz telefonları başlamış. Tanımadıkları bir ses, gizli olduğu için ne olduğunu kimsenin tam bilmediği bir işte çalışan annesine hakaret ediyormuş. Aynı haltları yemeye devam ederse oğlunun ya da annesinin başına bir şey geleceğini söylüyormuş. Fuenzalida cenaze arabalarına çiçek atan kalabalığın uğultusunu işitiyor; her yeri sokağa atılan bildiriler gibi kaplayan binlerce çiçek. Bir grup polis Donoso'ların evini aramış. Her yeri dağıtmış, eşyaların bazılarını kırmışlar, ama hiçbir şeyi alıp götürmemişler. Donoso geceleri uyuyamaz olmuş; her an devriyelerin gelip güncelerini, çizgi romanlarını veya anne babasını alıp götürmesinden korkuyormuş. Fuenzalida bayraklar ve pankartlarla yürüyen kalabalığın ayak seslerini işitiyor. Caddeleri dolduruyor, köprülerden geçiyor, durmadan yürüyorlar. İki gün boyunca Zuñiga'nın annesiyle babasını aradık, ama bulamadık. Karakolun birinden bilinmeyen başka bir

yere götürölmüşlerdi, ikisinin de izi yoktu. Riquelme'nin annesi bir akşam iş çıkışında kaçırıldı. On iki saat sonra salıverildi. Meme uçlarına jiletle haç biçiminde kesikler atılmıştı. Fuenzalida rüyasındaki cenaze töreninin hangisi olduğunu hatırlamıyor. Villa Francia'daki iki kardeşinki de olabilirmiş, Latinoamericano Lisesi öğretmenlerinininki de, bir askerî devriye tarafından yakılan gencinki de, La Victoria Mahallesi'nde kurşunlanarak ölen papazınki de, Bulnes Sokağı'nda delik deşik edilen gencinki de, kaçırılan gazetecinininki de, Katolik yortusunda katledilen grubunki de, diğerlerinin, diğer hepsinininki de. Zaman bulanık, her şeyin yerini değiştiriyor, ölüleri karıştırıyor, hepsini tek kişiye dönüştürüyor, tekrar ayırıyor, geriye doğru gidiyor, tersine geri geliyor, dönme dolaba binmişiz gibi, laboratuvar kafesindeymişiz gibi dönüp duruyor, cenaze törenleri, yürüyüşler ve tutuklamalarla bizi tuzağa düşürüyor, bu durumun devam edeceğine ya da kaçabileceğimize dair ipucu vermiyor. Orada mıydık, değil miydik, artık belirsiz. Bütün bunlara katılıp katılmadığımız da öyle. Ama rüya bize damgasını vurdu, tıpkı fiyaskoyla sonuçlanmaya mahkûm bir deniz savaşı gibi. Rüya orada durmaya devam ediyor, ne zaman ışığı söndürsek canlanıyor. Yastıklarımız yakılmış mantar sakallarımızdan kirlenmiş, tatsız bir hisle, fosforlu yeşil bir mermi, ahşap bir protez el tarafından delik deşik edilmişiz hissiyle uyanıyoruz rüyadan.

III

Merhaba, sevgili arkadaşım! Nasılsın? Seni son gördüğümde daha iyisindir umarım. Son görüşümde hastaydın, ateşlenmiş yatıyordun, ancak odanın kapısından bir selam verebildim sana, hatırlıyor musun? Şimdi iyisindir eminim. Bana gelince, aynı şeyi söyleyemeyeceğim. Bunu sana nasıl anlatacağımı bilemiyorum, ama herhalde en kolay yolu, bazı sorunlar yaşadığımı, bu yüzden de telefona cevap veremediğimi, okula da gidemediğimi söylemek olacak. Doğrusu şu ki bir daha gitmeyeceğim okula. Yazmak bile zor geliyor. Annemle babam bunu bana dün söylediler, o zamandan beri ağlayıp duruyorum. Böyle kimseyle vedalaşmadan ayrılmak çok zoruma gidiyor, ama başka seçeneğim yok. Babamın işiyle ilgili bazı pürüzler çıktı, güvenliğimiz açısından taşınmamız gerekiyor. Düşün ki nereye taşınacağımızı bile söyleyemiyorum sana. Aslında bana da söylemediler. Tek bildiğim bir Alman okuluna gideceğim; bu yüzden de Almancamı ilerletmek için ders alıyorum. Bir şey öğrenebilir miyim bilmiyorum. O kadar üzgünüm ki hiçbir şeye yoğunlaşamıyorum. Annem merak etme diyor, bu geçici bir durummuş, ortalık sakinleşince okula sizleri görmeye gidebilecekmişim, ama ona inansam mı, inanmasam mı bilemiyorum. Şimdilik sana mektup yazıp elimden geldiğince durumumu haber vermekle yetiniyorum, daha fazla bir şey anlatmama da izin vermiyorlar.

Arkadaşım Maldonado, senden büyük bir ricam var. Claudio amcamın sana vereceği bu zarfın içinde küçük bir mektup var. O da, başkası da bunu bilmiyor. Zuñiga'ya yazdığım gizli bir mektup; ona hiçbir şey göndermeme izin vermiyorlar, ben de bu zarfın içine koyarsam belki sen ulaştırabilirsin diye düşündüm. Mektubu alması çok önemli. Annesiyle babasının tutuklandığını öğrendim. Sebebi ni tam bilemiyorum, ama sorunun çözüldüğünü umuyorum. Gerçekten umuyorum. Lütfen bu ricamı unutma. Senden tek istediğim mektubu okumaman. Okursan utancımdan ölürüm, her ne kadar aramızda geçen her şeyi sen bilsen de.

Evet, sevgili arkadaşım. Sana güveniyorum. Seni çok özleyeceğim. Hepinizi özleyeceğim. Ama söz veriyorum, daha fazla bir şeyler anlatabileceğim zaman mektup yazacağım. Sen bu arada bana mektup yazıp yeni adresimi gönderinceye kadar bir kenarda beklet.

Seni çok seviyorum, daha da çok özleyeceğim.

Lütfen beni unutma.

Ebedî dostun ★

IV

Her şey boş bir kumsalda olup bitiyor. Diğer arkadaşlarımla geldiğim, deniz kokan bir yer. Bana seslendiklerini, acele et, Zuñiga, dediklerini duyuyorum. Tembelliği bırak, geride kalma. Okul gezisindeyiz. Hepimiz varız aşağı yukarı, kumun üzerinde yalınayak yürüyor, bizi denize götürecek olan martıları izliyoruz. Yorgunum, susamışım, bulunduğumuz yerden denizin görünmediğini düşünüyorum. Dalgaların sesi duyuluyor, denizin nemi hissediliyor, ama ne kadar yürüsek de hiçbir yere varmıyoruz. Deniz yok belki. Deniz belki sadece bir fikir, bir serap.

Acosta'yla Bustamante yürürken çekilmez bir şarkı söylüyorlar. Sesleri tiz, akbaba sesi gibi, ama kimse şikâyet etmiyor; herkes güneşin altında, stratejik bir noktaya varmaya çalışan askerciklerden oluşan bir ordu misali kan ter içinde yürüyor. Belki de bir misyonumuz var, bütün bunlar bir savaşın, önemli bir çarpışmanın bir parçası, ama doğrusu şu ki, biz bilmiyoruz. Sadece yürümeye devam edersek bir noktada ayaklarımızı ıslatabileceğimiz hayaliyle ilerliyoruz.

Bir süre sonra, belki kısa bir süre sonra, Riquelme birden durduruyor bizi. Yürüyüş sekteye uğruyor, Riquelme sanki başkanımızmış gibi konuşuyor, oysa değil. Buradan ileriye gitmeyeceğimizi söylüyor, ayaklarının dibinde büyük, kumdan

bir havuz çıkmış ortaya. Uzaktan görmemiştik, ama şimdi karşımızda. Deniz suyuyla dolu bir çukur. Deniz değil, kumsalın ortasında bir çukur; çukuru derhal işgal etmemiz gerekiyor; yoksa bir dalga gelip yok edebilir, güneş kenarlarını kurutabilir ve her şey mahvolabilir. Birisi havuzu bizim için yapmış. Kumun üzerine atılmış rengârenk plastik kürekler, kovalar, tırmıklar var. Durumu fazla sorgulamıyoruz, çünkü rüyalarda hiçbir şey sorgulanmaz; birden hepimiz çırlıçıplak soyunmuş kumdan havuzda yüzüyoruz. Korkaklık etme Zuñiga, atla suya diyorlar, ben de dediklerini yapıp giriyor, suyun dibine dalıyorum. Mutlulukla suda ayak çırpıyoruz, tüylerimiz diken diken, dalışlar yapıyoruz. Riquelme yüzmeye bayıldığından sürekli suya girip çıkıyor, atlıyor, hepimizi ıslatıyor, mutlu bir an yaşıyoruz; tek mutlu ânımızı, çünkü sıcaktan kurtuluyoruz, artık denizi, savaşı düşünmüyoruz, çünkü Acosta'yla Bustamante akbabalar gibi çığrınmaktan vazgeçmiş, çünkü nihayet bir süre yüzebileceğimiz bu kumdan havuz var.

56

Rüyada Concepción Çarpışması'nı düşünüyorum. Bir ara tarih dersinde öğrenmiştik. Rüyamda o dersten istediğim şeyleri hatırlıyorum. Öğretmen elinde beyaz bir tebeşir, karatahtaya isimler ve tarihler yazıyor. Sanıyorum bir savaşın sonu. Pasifik Savaşı, Şili, Peru ve Bolivya arasındaki bitmeyen çatışma. Güneşin altında, çölün ortasında çarpışmalar. Bir puslu, bir tuzak kavramı ve o çarpışmada çocukların öldüğüne dair kesin bir bilgi. Belki o kadar da çocuk sayılmazlardı. Belki bizim gibiydiler, bir ergenler ordusu, boktan soyadlı, boktan bir okulda eğitim görmüş, geleneği olmayan, Ant dağlarını görmeyen, geçimini sağlamasına yardımcı olacak yabancı dil bilmeyen ucuz cephaneye; can yeleksiz, kıçları açıkta havuza atlayan, araziye başkalarına, daima başkalarına hazırlayan kara kafalar. Ne savaşı verdiklerini pek bilmeden bu sahte denizde ayak çırpın kurşun askerler.

Tıpa, diye haykırıyor Donoso. Tıpa. Biri tıpayı çıkarmış.

Kum akıp gidiyor. Her şey bir delikten içeri kayıyor. Havuzun dibinde, arkadaşlarımı yutmaya başlayan bir delik. Bustamante'yi yutuyor. Fuenzalida'yı yutuyor. Maldonado'yu yutuyor. Çığlıklar duyuyorum, rüya tehlikeli olmaya başlıyor, korkuyorum. Ben suya atlamamam gerektiğini biliyordum. Tıpa kimde? diye haykırıyor Riquelme ve haykırışı kulağımdan silinmeden deliğin onu da yuttuğunu görüyorum. Riquelme yok artık. Onun da, aramızdan herhangi birinin de sesini duymuyorum. Suda ayak çırpın çıplak bedenlerini görmüyorum. Kimse kalmıyor. Herkes karanlık giderden aşağı kimbilir nereye kayboldu. Ben direniyorum, düşmemeye çalışıyorum, kumdan duvarlara yapışıyorum ellerimle, ama akıntı benden güçlü, beni çekiyor, duvarlar yıkılıyor, sürükleniyorum. Önce ayaklarım giriyor deliğe, sonra bacaklarım, kalçalarım, göğsüm, bedenim, yok olmadan önce onu görüyorum dışarıda, elinde tıpa.

Çıplak.

Güzel görünüyor. Her zaman güzel.

Siyah saçları denizden ıslanmış, o hafif çiklet kokusu.

Affet beni Zuñiga, diyor. Ne olur affet beni.

V

58

Santiago, Şili. Yıl 1994. Olaydan on yıl sonra, Şili adli makamları bu süre boyunca Boynu Vurulanlar Vakası olarak bilinen, komünist militanlar José Manuel Parada, Manuel Guerrero ve Santiago Nattino'nun kaçırılıp öldürülmesine ilişkin kararını açıkladı. Katiller ömür boyu hapse mahkûm edildiler. Eskiden Space Invaders oynanan televizyon ekranında şimdi ölümlerden sorumlu polisler görünüyor. Olaya altı polis karışmış. Açıkça görülüyorlar. Çehreleri birer birer ekrandan geçiyor.

Onu ilk tanıyan Riquelme oluyor. On yıl yaşlanmış olan çehresi tanıdık gelmiyor, ama siyah bir eldivenin içine gizlenmiş tahta eli tanıyor. Gerçek bir el bu, rüyalarına musallat olan fosforlu yeşil hayalet değil. Yanında kırmızı Chevy'yi kullanan Claudio amca. Pegasus lakabıyla tanınıyor. Amiri Guillermo González Betancourt'un emirlerine uygun hareket ettiğini söylüyor. Üç adamdan birini hançerlediğini, bu sırada amirinin otomobilinden, kırmızı Chevette'inden kendisini izlediğini söylüyor.

Hepimiz televizyon ekranında görüyoruz onu. Tuhaf bir şekilde aynı görüntüyü aynı anda eşliyoruz.

VI

Kâğıt gemimiz su almaya başladı.
Beyaz çarşafa devrilip battık.
Oraya gömüldük.
Uyanmayı beceremiyoruz.

GAME OVER

I

Santiago, Şili. Yıl 1991. Ekim ayında bir sabah Polis Teğmen Félix Sazo Sepúlveda, Santiago'nun merkezindeki Crown Plaza oteline geliyor. Teğmen hızla küçük oğlunun annesi Estrella González Jepssen'in çalıştığı Avis Rent a Car gişesine yöneliyor. Yirmi bir yaşındaki genç Estrella o sırada bir yolcuya şirketin hizmetleriyle ilgili bilgi vermekte; Teğmen Sazo tam karşısında duruyor ve beylik tabancasını ona doğrultuyor. Bir süredir ayrılar. Teğmen bu ayrılığı kabullenmekte zorlanmakta. Bu yüzden karısını takip ediyor, telefonla taciz ediyor, bir düşmanı, bir yabancıyı, komünist bir öğretmeni tehdit edercesine tehdit ediyor. Estrella, diye bağırıyor. Genç arkadaşımız baktığı anda göğsüne iki, başına bir, sırtına da dördüncü bir mermi isabet ediyor.

Tıpkı küçük bir uzaylı gibi kırmızı ışıklar hâlinde dağılıyor. Ekrandaki puan tahtasında skora yüz puan daha ekleniyor. Rekora buna rağmen kırılmıyor.

Genç Estrella cenin pozisyonunda yere düşerken ölüyor. Polis Teğmen Félix Sazo derhal namlusu tüten beylik silahıyla kendi kafasına iki mermi sıkıyor ve yere düşüyor.

Bunların hiçbirini rüyamızda görmüyoruz.

Nona Fernández

Okul kütüphanesinin üçüncü koridorunda, dört numaralı raftaki kalın bir klasörde bulunan bir gazetenin üçüncü sayfa haberinde okuduk.

II

Uyanıyorum.

González yatağında oturuyor.

Yanımda bedeninin ağırlığını hissediyorum.

Zuñiga, diyor bana, kurtuldun. Açık kalmış televizyonun parazit sesinin arasından geliyor sesi. Saat geç. Rüya gördüğümü biliyorum, ama kulağımın içindeki sesi bedeninin ağırlığı kadar gerçek. González bu. Televizyon ekranının ışığı vuruyor üzerine. Çıplak ve ıslanmış. Siyah saçları kum ve tuza bulanmış. Kasığı da öyle. Annenle baban? diye soruyor. Salıverildiler mi? Ben yok olmasını istemediğim için konuşmaya korkuyorum. İyiler, demeye karar veriyorum. Yaşlandılar, kulakları duymuyor, ama iyiler. O gülümsüyor ve hiç almamış olduğum mektubu uzatıyor. Matematik defterinden koparılmış bir sayfaya yazılmış. Yaklaştığında saçlarından o hafif çiklet kokusu geliyor. Televizyon ekranı yeni bir günün programını sunuyor. Milli Marş'la ve Arica'dan Punta Arenas'a tüm ülkeden görüntülerle başlıyor.

Tekrar uyanıyorum.

Televizyon yok. Mektup yok.

Tek başımayım ve yüz yıl yaşlanmışım.

III

66

Arka arkaya uzun bir sıra hâlinde dizildik sokağın ortasına. Yanımızda bir başka uzun sıra, sonra bir tane daha, sonra bir tane daha. Tam bir kare oluşturuyoruz, bir çeşit oyun tahtası. Vazgeçemediğimiz bir oyunun taşlarıyız. Mesafe alıyoruz, sağ kolumuzu önümüzdeki arkadaşın omzuna uzatıyor, aramızdaki uzaklığı tam olarak belirliyoruz. Üniformalarımız olması gerektiği gibi. Gömleklerin en üst düğmesi ilikli, kravatlar bağlı, koyu renk jilelerin etek boyu diz altında, mavi çoraplar diz üstünde, pantolonlar jilet gibi ütülenmiş, okulun arması göğüslere belli bir hizada, iplikler sarkmayacak şekilde dikilmiş, ayakkabılar cilalı. Etrafımızda sokak sessiz ve boş. Ne otomobil var, ne otobüs, ne insan. Sadece bizler ve uyanmayı beceremediğimiz gerilla mantığı. Yoklama bile alabiliriz, Acosta'yla başlar, Bustamante'yle, Donoso'yla devam ederiz, ama gerek yok. Hepimiz buradayız. Burada buluşmak üzere sözleştik. Tam vaktinde gelebilmek için şehre dağılmış çarşaflarımızla şiltelerimizden sıyrıldık. Rüya her zamanki gibi bizi çağırıyor.

Sokakta bir telefon çalışıyor, okulun kapısının tam karşısındaki bir umumi telefon.

Birbirimize bakıyoruz. Bu telefonu bekliyoruz nasılsa.

Fuenzalida yaklaşıyor. O ses uzmanıdır, konuşanın kim olduğunu anlamakta zorlanmayacaktır. Alo? diye bir kadın sesi seziliyor karşı taraftan. Fuenzalida tek kelime etmiyor, ama bakışlarından kim olduğunu anlıyoruz. Karşı tarafta bir kadın ya da bir kız çocuğu cevap bekleyerek gergin gergin nefes alıyor. Fuenzalida bu telefon görüşmesine mahkûm olduğumuzu, ondan vazgeçemeyeceğimizi anlıyor. Bir saniye bile tereddüt etmeden cevap veriyor, konuşmaya başlıyorlar.

Bizler sokakta şimdi rengi solmuş, daralmış aynı üniformaların içinde biçimsiz, dikkatle dinliyoruz.

Santiago, Şili, Nisan 2013

Nona Fernández

Uykunun eşiğinde Maldonado'ya minnettarım.
Mektupları, anıları ve dostluğu yıllara ve mermilere dayanıklı.

11
3

Nona Fernández, kendi kuşağının önde gelen Latin Amerikalı yazarlarından biri. Oyunculuk ve senaryo yazarlığı da yapan Fernández, roman ve öyküleriyle unutulmaması gerekenleri hatırlatmayı görev edinmiş, Şili'nin tarihindeki karanlık sayfalara ayna tutmaya çalışan bir bellek direnişçisi.

Space Invaders, bir grup çocukluk arkadaşının anıları ile rüyalarına musallat olan Estrella González'in hikâyesini anlatıyor. Çocuklar, arkadaşları Estrella'nın varlığını hissediyor, sesini duyuyor, mektuplarını okuyor ve gizemli bir

şekilde ortadan kaybolan bu kızı sık sık hatırlıyorlar. O yılların en yaygın video oyunlarından biri olan *Space Invaders*'in eşliğinde, bir yandan kendileri de meçhul bir oyunun taşları, bir yapbozun parçaları gibi, Pinochet rejiminin karanlığında anıdan anıya, düştün düşe süzülüyorlar.

1980'li yıllarda Şili'de, diktatörlüğün gölgesinde büyüyen bir neslin hikâyesini anlatan bu roman, çocukluğun büyüğü dünyası ile haber bültenlerine sıkışmış trajik hakikatleri harmanlayan, hatırlayanların unutturanlarla hesaplaştığı bir eser.

"Pırlanta gibi bir kitap... İnsanın cebine atıp tekrar tekrar okuması için birebir."

— PATTI SMITH

"Yaşadıkları berbat ülkeyi anlamaya çalışan Şilili çocukların nesli hakkında, karanlık ve oyunbaz bir roman."

— ALEJANDRO ZAMBRA

www.ithaki.com.tr

9 786257 442145

■ ■ ■ /ithakiyayinlari

ITHAKI MODERN 43
ROMAN

